

Position paper CCE over jeugdigen en Wlz

28 maart 2019

De vaste Kamercommissie voor VWS heeft de volgende vragen over de zorg voor jeugdigen met een langdurige psychische stoornis:

- Moet de Wlz ook voor hen opengesteld worden? Waarom wel of waarom niet?
- Wat zijn risico's en/of onwenselijkheden voor kinderen, jongeren en hun ouders als er geen toegang in de Wlz komt voor jongeren met (ook) een psychische stoornis in relatie tot de huidige en toekomstige situatie?
- Wat zijn consequenties als afgeweken wordt van de bestaande toegangscriteria voor de Wlz, waarbij geen onderscheid wordt gemaakt in leeftijd?

Om welke jeugdigen gaat het?

Het CCE leest vanuit haar specifieke expertise de eerste vraag als volgt: zijn er jeugdigen met psychische problematiek, die langdurig, 24 uur per dag toezicht en/of zorg in de nabijheid nodig hebben? Om antwoord te kunnen geven op deze vraag, is het goed om aan te scherpen om wat voor jeugdigen het hier wat het CCE betreft gaat.

Bij het CCE worden jeugdigen aangemeld met ernstige aanhoudende (gedrags)problematiek met een variatie aan (psychiatrische) diagnoses. Het zijn jeugdigen die vaak al een lange hulpverleningsgeschiedenis achter de rug hebben, zowel ambulante als residentiële. De geboden hulp en zorg hebben niet het gewenste resultaat gehad. Er is sprake geweest van mislukkingen, voortdurende overplaatsingen, uitputting en frustratie bij behandelteams, en verlies van vertrouwen in de hulpverlening bij de jeugdige en ouders.

Het zijn jeugdigen die niet of onvoldoende kunnen profiteren van een behandelsetting in de Jeugdzorg of de Jeugd ggz waar het aanbod vooral gericht is op het vergroten van inzicht in de eigen problematiek en autonomie en waar de verwachting is dat men het geleerde kan generaliseren naar en toepassen in andere leefsituaties. Het zijn jeugdigen van wie gezegd wordt dat ze 'uitbehandeld' zijn en weer terug naar huis moeten omdat er geen andere plek is. Doordat de problematiek zo complex is en veel impact heeft op het hele gezin kunnen deze jeugdigen onmogelijk thuis opgevangen worden, wat wel gebeurt door het ontbreken van een passend zorgaanbod.

Stabiele woonplek met intensieve begeleiding

Het zijn jeugdigen die een ander type behandeling vragen dan de reguliere jeugdhulpinterventies of ggz-behandelingen. Zij hebben behoefte aan een langdurige stabiele woonplek met intensieve begeleiding, waar ze kunnen blijven zolang als nodig is. Voor deze jeugdigen is het belangrijk dat men zich eerst richt op de basis: herstel van vertrouwen in de ander en zichzelf. Zij hebben er behoefte aan dat ze leren en vertrouwen opdoen in het dagelijkse leven (wonen, school en vrije tijd) en aan deskundige volwassenen in de directe nabijheid die kunnen aansluiten bij hun (on)mogelijkheden, hun behoeften begrijpen en snel praktisch kunnen ondersteunen als ze (dreigen te) ontsporen.

Dit vraagt in termen van het CCE een 'omgevingsprothese', een orthopedagogische setting waar ggz- behandeling zo nodig geïntegreerd en op maat kan worden toegevoegd. Het huidige zorgsysteem binnen de Jeugd ggz en Jeugdzorg is niet op bovenstaande ingericht. Een aanbod dat in de buurt komt van wat zij nodig hebben wordt geboden in de (Wlz-gefinancierde) zorg voor mensen met een verstandelijke beperking.

Geïntegreerde zorg bieden

Moet de Wlz dan open gesteld worden voor deze jongeren? Wat het CCE betreft is dat niet de vraag. De vraag zou moeten zijn hoe de zorg die zij nodig hebben langdurend goed geleverd kan worden. Het zijn jeugdigen, dus de hoop op ontwikkeling is er nog, maar het zal meer tijd vragen. De mogelijkheid zou er moeten zijn dat die tijd gegund wordt zonder dat er voortdurende indicaties geschreven moeten worden. Zorg dat er voldoende middelen zijn om geïntegreerde zorg te kunnen financieren. Stimuleer Jeugd ggz en Jeugdzorg om een aanbod voor deze jeugdigen te ontwikkelen waar langdurend wonen met intensieve begeleiding en inschakelen van behandeling mogelijk is.

Het CCE wil niet zeggen dat alle problemen zijn opgelost als er gespecialiseerde woonplekken voor jongeren met langdurige en complexe psychische problematiek gerealiseerd zijn in het jeugdveld. Beter is om vroegtijdig integraal en interdisciplinair onderzoek te doen dat is gericht op het **begrijpen van en op maat ondersteunen bij ernstige (gedrags)problematiek in de context waarin het zich voordoet.**

De tweede en derde vraag van de vaste Kamercommissie zijn hiermee gedeeltelijk – en voor zover passend binnen de expertise van het CCE – ook beantwoord.

Dorothe van Kempen

Programmaleider Jeugd CCE